

Közösségi szerepek

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

3. évfolyam

Programcsomag: Én és a másik

A modul szerzője: Iván Márta

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	9 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Az állatok és emberek közösségében megtalálható jellemző szerepek megfigyelése
A modul témái, tartalma	<p>Témák: Élő természet: együttműködő állatközösségek Pszichikus működésünk, személyiségünk: tanulás Kommunikáció: nem verbális jelzések Kapcsolatok: együttműködés az iskolában, közösség közösségi szerepek</p> <p>Tartalom: Ismeretszerzés és ismeretátadás a közösségi szerepekről a gyerekek ismeretei, tapasztalatai, kutatómunkája, a közös beszélgetés alapján</p>
Megelőző tapasztalat	Közösségben, illetve magányosan, párban élő állatok megfigyelése állatkertben, vadasparkban, ház körül, esetleg videofilmen; gyerekek gyűjtőmunkája a csoportokban élő állatok életéről
Ajánlott továbbhaladási irány	Az emberi közösségben – különös tekintettel az osztály- és családi közösségre – megfigyelhető szerepek alaposabb megismerése, megtapasztalása drámafoglalkozások és gyermekfilozófiai foglalkozások során
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Társas kompetenciák: együttműködés, kommunikációs készségek: figyelem, önkifejezés, véleményalkotás, vitakészség</p> <p>A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: kreativitás</p>

Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom (mindennapi élmények megfogalmazása, elmondása, ítélőképesség fejlesztése)
	Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom, környezetismeret
	Modulokhoz: <i>A közös cselekvés öröme, A hagyományok szerepe a közösség életében</i>
Támogatórendszer	Dr. Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . ÖNKONET. Budapest, 2004; Gabnai Katalin: <i>Drámajátékok</i> . Helikon Kiadó. Budapest, 2001

Módszertani ajánlás

Az egyes feladatokat nem kell mind elvégeztetnünk a gyerekekkel: választhatunk az egyes variációk közül a gyerekek személyisége, szociális készségei, illetve a módszertani megoldások szerint. Lényeges, hogy legyen időnk kivárni azt a hosszabb időt, amit a valódi kooperáción alapuló csoportmunka igényel. Tudnunk kell, hogy a kooperatív tevékenység a szokottnál nagyobb zajjal, mozgással jár.

A modul tartalmához kapcsolódóan jó lenne, ha a munkamegosztás szerepek segítségével is történe. Szükség lenne felolvasóra, időfigyelőre, eszközfelelősre, szóvivőre.

A modult előzze meg gyűjtőmunka: a gyerekek gyűjtsenek információkat olyan állatokról, amelyek csoportokban élnek. Előre beszéljék meg az osztályban, hogy ki milyen állatról gyűjt – ugyanarról az állatról három-öt gyerek gyűjtsön.

Az I/a **B** feladatnál fontos, hogy a gyerekek létszámánál több állatkép kerüljön eléjük, vagyis még az utolsónak érkező is választhasson (természetesen ismétlődés is előfordulhat). A képeket tehetjük a körbeállható szőnyegre vagy más olyan helyre, ahol a gyerekek teljes létszámban megfigyelhetik.

A II/a feladat megoldásához szükséges, hogy a foglalkozás előtt kb. 1 héttel kiadjuk a megelőző tapasztalatként jelölt gyűjtőmunkát. A gyerekek általában igen nagy érdeklődéssel fordulnak az állatok felé, ezért várható, hogy szívesen vesznek részt a gyűjtőmunkában. Ha esetleg mégsem számíthatunk a gyerekek gyűjtőmunkájára, választhatjuk a **B** feladatot is. A szövegek hosszúsága közötti különbség lehetővé teszi, hogy a gyerekek olvasási tempója szerint differenciáljunk. A szövegekhez A és B feladatlap készült; ezek közül a gyerekek ilyen típusú feladatok megoldása során elért jártasságának megfelelően választhatunk, de az is lehetséges, hogy ezt a választást a tanulókra bizzuk. A szakértői mozaikhoz a tanító egy jól látható helyre rögzítse a módszer lépéseit (P3 melléklet), hogy a csoportok be tudják tartani a feladatra szánt időkeretet.

A II/b feladatnál a feladatleírást írásban is odaadhatjuk a csoportoknak.

A gyerekek a megszokott kooperatív csoportokban dolgoznak, kivéve a II/a **A** feladatait, mert ott előfordulhat, hogy a gyerekek érdeklődésének megfelelő gyűjtőmunka alapján alkalmi csoportok alakulnak.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A pedagógus a foglalkozás alatt értékeli a gyerekeket, illetve a csoportokat szóval vagy metakommunikációs jelekkel, ezzel is erősítve a jelzések fontosságát. A záró ön- illetve csoportértékelésnél adjon lehetőséget, hogy egy-egy gyerek, illetve csoport elmondhassa a gondolatait.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Mondatok a csoportalakítási játékhoz

P2 – A szakértői mozaik lépései

P3 – Feladatleírás, utasítás, időterv

P4 – Feladatleírás a jelenethez

P5 - Feladatleírás a jelenethez

Tanulói segédletek

D1 – „Találd meg azt, aki...” (d1)

D2 – Feldarabolt képek (d2)

D3 – Feladat a plakátkészítéshez (d2)

D4 – Feladatleírás a jelenethez (d2)

D5 – Szövegek a szakértői mozaikhoz (d2)

D6 – Szókártyák